

UTSJOEN KALATALOUSNEUVOTTELUKUNTA 24.1.2014

PL 36

99801 IVALO

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30

00023 VALTIONEUVOSTO

kirjaamo@mmm.fi

ASIA: Utsjoen kalatalousneuvottelukunnan lausunto hallituksen esityksestä kalastuslaiksi

Kalastuslain esityksessä lähdetään siitä, että kalavarojen käyttö ja hoito perustuisi jatkossa laajempiin valtakunnallisiin kalavarojen hoitosuunnitelmiin ja yksityiskohtaisempiin alueellisiin käyttö – ja hoitosuunnitelmiin. Kalastusoikeuden haltijat olisivat sitoutettu noudattamaan suunnitelmia omassa toiminnassaan. Tavoitteet ja käytännön toimet ovat erittäin tärkeitä kestävien kalavarojen hoidon kehittämisen kannalta. Suunnitelmien laadinta, toteutus ja seuranta vaativat kuitenkin huomattavasti nykyistä enemmän resursseja niin viranomaisilta kuin uudistuvilta kalatalousalueiltakin. Lakiuudistuksen käytännön toteutuksessa tuleekin kiinnittää erityistä huomiota käytännön toimien kustannustehokkaaseen resurssointiin ja rahoitukseen

Ylä-Lapin osalta keskeisiä kohtia ovat kuntalaisten oikeus saada korvauksetta kalastuslupa valtion vesialueiden kalastukseen. Neuvottelukunta katsoo, että lain perustelut luvan rajaamiseksi kotikuntaan on perusteltu hyvin ja se vastaa ennen nykyisen lain mukaista vallinnutta tilannetta. Vaelluskalojen turvaamiseksi lupien myöntäminen tulee järjestää kestävä käytön mukaisesti.

Erityisperusteiset kalastusoikeudet ulottuvat laajalti Tenojoen vesistöalueelle. Kalastuksen järjestämisen osalta nykyinen lainsäädäntö on puutteellinen. Erityisperusteisen kalastuksen järjestäminen perustuu maanmittauslaitoksen työryhmän esitykseen. Esityksen mukaisesti kiinteät kalastuspaikat ja kalastustavat (erityinen kalastuspaikka) ovat asianomaisen kiinteistön hallinnassa. Muilla valtion vesialueilla kalastus (erityinen kalastuspaikka) on esitetty jaettavaksi puoleksi. Kalastuslain esitys selkiyttää vesialueen omistajan ja erityisen etuuden haltijan välistä suhdetta ja kalastuksen järjestämistä. Esityksestä ei ilmene miten valtiolle jäävä kalastusoikeus järjestetään.

Tenojoen ja sen sivujokien kalastusta säädellään valtioiden välisellä sopimuksella. Neuvottelukunta katsoo, että Tenojoen ja sen sivuvesien kalastusta tulee jatkossakin säädellä yhtenäisellä säännöllä. Tenojoen sivuvesien lohen kalastuksen säätely kalastuslain perusteella on johtanut kalastusoikeuksien luovutuksiin, jotka ovat lisänneet kalastuspainetta. Kalastuslain esityksen mukaisesti luovutus olisi edelleen mahdollista ja lyhytaikaisista luovutuksista ei tarvitse edes ilmoittaa. Neuvottelukunta katsoo, että Tenon ja sen sivuvesien kalastusoikeuden käyttö tulisi mitoittaa ja säädellä vaelluskalojen kestävä käytön perusteella. Laissa tulisi säätää, että vaelluskaloja voisi kalastaa vain niille tehdyn ja kaikkia vesialueita ja omistajia koskevan suunnitelman mukaisesti. Sivuvesien vaelluskalojen (sivuvesisäännön alue) kalastukseen tulisi soveltaa samoja säädöksiä kuin vieraan valtion kanssa tehdyssä sopimuksessakin.

Valtion vesien koskeva kuntakohtainen neuvottelukuntajärjestelmä on todettu tarpeelliseksi ja toimivaksi. Esityksessä kuntakohtaiset neuvottelukunnat korvattaisiin yhdellä Ylä-Lapin kuntien yhteistyöryhmällä. Yhteistyöryhmän kokoonpanoa esitetään nykyistä laajemmaksi. Uusina jäseninä esitetään kalatutkimuksen ja ympäristöjärjestöjen edustusta. Neuvottelukunta katsoo, että kuntakohtainen alueen erityiskysymyksiin perehtynyt yhteistyöryhmä vastaisi paremmin kuten nykyisinkin alueen näkemystä valtion vesien käytöstä. Kalastukseen liittyvät perinteet ja kalastuskulttuuri vaihtelevat kunnittain. Kalastusolot poikkeavat kunnittain ja paras lopputulos saavutettaisiin aluekohtaisilla yhteistyöryhmillä.

Neuvottelukunta esittää, että Ylä-Lapin valtion vesien kalastushallinnon ja kalavesien hoito tulee turvata erillisellä siihen tarkoitukseen myönnetyllä vuosittaisella valtion budjettivaroilla.

Kalatalousalueiden tehtäviä on lisätty ja niiden päätösvaltaa on siirretty aluetasolta ELY-keskuksille. Päätösvallan siirron myötä alueen asiantuntemuksen painoarvo vähenee. Paikallistason asiantuntemus mm. kalastuksen säätelytarpeesta tulisi turvata kuten nykyisinkin. Kalatalousalueiden kokoonpanoa on laajennettu perusteettomasti.

Puheenjohtaja

Esko Aikio

Sihteeri

Markku Seppänen